

Grandiózus feladat

A DVM GROUP A ZÁNKAI MUNKÁVAL
TELEPÜLÉSTERVEZÉSI, VÁROSÉPÍTÉSZETI ÉS
REHABILITÁCIÓS TAPASZTALATOT IS SZERZETT

Szerző: ZÖLDI ANNA | Portréfotó: BUJNOVSZKY TAMÁS
Építészeti fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS

A Zánkai Erzsébet-tábor felújításának és bővítésének generáltervezését és lebonyolítását a DVM group végezte. Csécei Ákos vezető tervezőt az összetett feladat különleges kihívásairól kérdeztük.

Mennyiben jelentett újdonságot a feladat?

A DVM-hez kifejezetten erre a projektre kerültem, vezető tervező pozícióba. Korábban több neves magyarországi irodában dolgoztam nagyobb léptékű hazai és külföldi projekteken, az egyetem alatt egy évet Londonban nyelvet tanultam, majd később Spanyolországban két alkalommal is töltöttem fél-fél évet Leonardo-ösztöndíjjal. Személy szerint engem a grandiózus szakmai kihívások, a velük járó izgalom inspirál – ebből itt adódott bőven. A feladat léptéke nem mindennapi: nem csak harminc épületről beszélünk, valójában egy kisebb településsel – gyerekvárossal, annak teljes infrastruktúrájával – kellett foglalkoznunk. A zánkai tábor 1969-75 között épült saját víznyerő kutakkal, szennyvízteleppel, víztoronnyal, úthálózattal, kikötővel, vasútállomással, saját stranddal, orvosi ellátással, közmű- és gépészeti infrastruktúrával. A tábor létrehozásánál nagyon bőkezűen bántak a területtel, ma már valószínűleg nem maradna ennyi beépítetlen zöldfelület. Ennek a 200 hektáros területen álló tábornak az elhelyezkedése, környezeti beágyazódása az egyik legfőbb értéke. A teljes területet kellett vizsgálnunk, hogy érdemben tudjunk reagálni a megbízói igényekre.

Mire vonatkozott a megbízás?

Az Erzsébet Alapítvány a tábor átvétele után szerzett többéves tapasztalata alapján fogott bele a fejlesztésbe. A megbízó célja egyrészt a kapacitás bővítése volt, ennek lehetőségeit kellett megvizsgálnunk. Másrészt a meglévő, leromlott állagú épületek felújítása és korszerűsítése mellett a működést is igyekeztek újragondolni. Elsősorban a közösségi használatú terek bővítését, illetve a meglévő épületek ilyen célú átalakítását kérték. A tábor lelkét, az úgynevezett Fórum épületeit ennek szellemében terveztük át, illetve egészítettük ki egy új multifunkcionális sport- és rendezvénycsarnokkal. A szállásépületek földszintjén is új közös használatú tereket alakítottunk ki, illetve a valaha iskolai funkciót ellátó épületet teljes egészében játszóház funkcióra alakítottuk át. Fontos feladat volt az itt táborozó több ezer gyerek biztonságának megte-

remtése, illetve a ma már nélkülözhetetlen akadálymentesítés, ami itt különös hangsúlyt kapott, mivel különböző fogyatékkal élő gyerekek is táboroznak Zánkán. A közös használatú épületek akadálymentesítésén túl e célból a szállásépületek földszintjén akadálymentes szobák készültek. Az épületátlomány bővítése elsősorban az üzemeltetést szolgáló egységek (mosoda, műhely, raktárak) tervezésére vonatkozott, az új építés nagy hányadát ezek teszik ki.

Mennyiben módosult a program a ti javaslataitok alapján?

A költségvetés olyan értelemben szoros volt, hogy bár a kivitelezésre szánt nettó 23,4 milliárd forint egészében soknak tűnik, a 200 hektáros tábor a teljes infrastruktúrájának megújítására és a közel 30 épületre leosztva már nem jelent irreálisan magas összeget. Ugyanakkor kezdettől hangsúlyoztuk, hogy az itteni környezet kialakítása környezeti-kulturális köznevelési feladat is, a megrendelő részéről is elvárás volt a magas színvonalú esztétikai minőség. Például fontos megbízói kérés volt a tartós, időtálló kialakítás. Mi azzal érveltünk, hogy az ide érkezők jobban vigyáznak mindenre, ha szép, minőségi környezet fogadja őket. A felújítás előtti állapot sok épület esetében már nagyon elavult, leamortizálódott volt, és ez nem azt sugallta, hogy erre vigyázni kell. Mára az egész táboron végigvonul egy nagyon derűs, színes, egyszerűségében is esztétikus vizuális koncepció, amit a most még építés alatt álló környezetrendezés és információs rendszer tovább hangsúlyoz majd. A megrendelővel közösen magas szintű, modern műszaki megoldásokat is alkalmaztunk ott, ahol teljesen új kialakítás készült, például a konyha esetében. Kaszab Piroska személyében szuper konyhatechnológusunk volt, aki a lehető legkorszerűbb berendezéseket tervezte be. Állítom, hogy most ez Magyarország egyik legnagyobb konyhaüzeme, energiatakarékos, elektromos indukciós berendezésekkel, előkésztető helyiségekkel, saját élelmiszerhűtőkkel. Gondoljunk bele, nagyságrendileg 1200 gyerek érkezik az étterembe itt naponta öt alkalommal egyszerre, és ebből három turnus van. Az Erzsébet Alapítvány külön tanfolyamokat is szervezett a

A sportcsarnok és színház vízszintes tömegét az eredeti állapotra utaló, függőleges árnyékoló lamellarendszerrel látták el

dolgozóknak az új technológia elsajátításához. Természetesen építészeti, esztétikai kérdésekben is igyekeztünk a szakmai szempontokat maximálisan képviselni a szükséges műszaki tartalom kielégítésén túl is. Emellett nagy hangsúlyt fektettünk a megrendelő igényeinek megfelelően a táborban lévő kültéri funkciók gyermekbarát kialakítására is, példaként említem a strand kialakítását, ahol a kőből épült parti töltést öt helyen is megszakítva sekély, homokos öblöket – lídókat – terveztünk, ahol a víz-élmény közvetlenül, első kézből, illetve inkább lábbal megtapasztalható.

Nagyon szerteágazó funkciójú épületekről van szó a mosodától a kikötőig, sőt, még egy kis kápolna is épült. Hogyan lehet egy ekkora munkát végig kézben tartani?

Három és fél éven keresztül szinte csak ezen dolgoztunk, nem mondom, hogy most rögtön újrakezdeném. Nagyon nagy csapat dolgozott együtt, nem csak cégen belül, külsőket is bevontunk. A DVM ötvenfős tervező részlegének több mint fele vett részt a projektben, ezen kívül három kisebb irodát is bevontunk a tervezésben, és külön megbíztunk egy 3D-s épületfelmérésre szakosodott irodát a teljes épületállomány felmérésével. A környezetrendezést, tájépítészeti tervezést az Urban Concept csapata végezte. Valóban team-munka volt, másképp nem is lehetett volna, hisz teljesen városi léptékről van szó. A közel 30 különálló szakágról akkor még nem is beszéltem.

Miből tudatok kiindulni az építészeti koncepció megalkotásakor?

Segítségünkre volt egyrészt az említett, mindenre kiterjedő épület- és infrastruktúra-felmérések, másrészt a Lechner Tudásközpontban nagyrészt megvoltak az eredeti tervek. Annak idején a tervezést az Általános Építettervező Vállalat (ÁÉTV) és a ZÁÉV munkatársai végezték. Mi nagy gondot fordítottunk az eredeti jogutódok, tervezők és vállalatok felkutatására, törekedtünk a maximális szerzői jogi tisztaságra. Voltak tervezők, akik maguk jelentkeztek nálunk (Szép László, Mayer Antal), és kézben hozták az akkori terveket. Ezek digitalizálva most archívumba kerültek. Nagyon körültekintően igyekeztünk eljárni e tekintetben. A legutóbbi felújítás tervezését a kétezres években Krizsán András végezte, aki ma a MÉSZ elnöke.

Rendkívül igényesen és kreatívan tervezte át a főépületet, amelynek új homlokzatarchektúrája valóban a tábor szimbólumává vált. Szintén az ő munkája a volt szakközépiskola épületének humanizálása, amely most közösségi épületként, játszóházként funkcionál tovább a mi terveink nyomán. Vele is nagyon jó kapcsolatunk alakult ki, büszke vagyok rá, hogy itteni ismeretségünk, együttműködésünk nyomán meghívott a Magyar Építőművészek Szövetsége tagságára.

A Krizsán András tervezte kiegészítések erőteljes új szint hoztak a tábori épületek architektúrájába. Ti hogy bántatok a hetvenes évek építészetével?

A területen vegyes minőségű épületek álltak, melyek a hetvenes évek elejének átlagos építőipari színvonalát tükrözték. Annak idején Zánka a szerkezeti kísérletezés terepe is volt, egy akkor újdonságnak számító vázas építési rendszert próbáltak itt ki, majd később tökéletesítették, az ezt követően nagyon elterjedt UNIVÁZ rendszert. Minden beavatkozásun-

kat komoly statikai vizsgálatok és számítások előzték meg, sokat tanultunk vasbetonból. Alapvetően három út kínálkozott, de minden esetben a korszerű műszaki tartalom mellett a korabeli építészeti karakter megőrzésére törekedtünk. Volt, ahol bontásra ítéltük az Erzsébet Alapítvánnyal a nagyon leroppant létesítményeket, bizonyos helyeken a modern karakterhez illeszkedő kortárs kiegészítéssel éltünk, és volt, ahol helyreállítottuk az eredeti architektúrát mai anyagok használatával. A régi épületállomány esetében az akkori idők építészeti elképzeléseinek tiszteletben tartására törekedtünk, de nem szigorúan vett műemlék-helyreállításra, sokkal inkább a mai használatnak megfelelő kialakításra az eredeti hangulat megtartása, továbbfejlesztése mellett. Gyerekekről lévén szó, fontos eszköznek tekintettük a színek használatát, aminek funkcionális szerepet is adtunk. Az újonnan tervezett épületek esetében stílusban a hetvenes évek geometrikus egyszerűségéhez illeszkedtünk. A szemléletünket jól példázzák a Fórum épületei: a toronyépület – a lepotyogó kőburkolat helyett – szálcement homlokzatot kapott, mely karakterében hasonló, de egyértelműen mai megjelenésű; a sportcsarnok drasztikusan horizontális tömegén visszaállítottuk a korábban elbontott, de képekről azonosítható, függőleges árnyékoló lamellákat, ugyanakkor itt is korszerű fém anyagból hoztuk létre az eredeti homlokzatarchektúrát, aminek mozgatható kialakításával, színezett felületével egy játékos homlokzati karaktert kaptunk; végül az étterem esetében a szerkezeti és funkcionális beavatkozások nyomán teljesen új architektúra született. Mindenképpen ki kell emelni, hogy ezek a házak, és a többi is, például a szállásépületek, ahol jórészt belsőépítészeti beavatkozásokat végeztünk, nagyon jól tudtak idomulni a mai igényekhez, és minimális, illetve inkább racionális ráfordításokkal voltak korszerűsíthetők. Számomra ez azt igazolja, hogy ezekkel a szocializmus idején épült modernista épületekkel lehet és érdemes kezdeni valamit, nem a bontás az egyetlen alternatíva. Ma már a gazdasági kényszer is abba az irányba hat, hogy tartsuk meg, amit lehet, bontani sokkal többbe kerül, mint korszerűsíteni. Van a területen egy paneles szállásépület, arra szintén büszkék vagyunk, mert teljesen jó minőségű, vállalható házat hoztunk ki belőle.

Turnusonként 3000 gyerek nyaral itt egyszerre – nyilvánvaló, hogy a társadalom mit nyer ezen a projekten. Mi volt DVM számára a nyereség, és volt-e tanulsága a projektnek a jövőre nézve?

Mindenképpen alapvető nyereség, hogy tartósan felépült egy ötvenfős tervező gárda, azaz megerősödött a cégen belül a tervezési divízió. Most már képesek vagyunk komplett építészeti tervezési munkákat elvállalni, sőt, ahogy az elején mondtam, ez a munka valójában településtervezési, városépítészeti és rehabilitációs tapasztalattal is adott. A DVM group tervezői korábban elsősorban belsőépítészeti tervezést végeztek, amit aztán a cég kiviteli részlege megvalósított. Jelenleg az állandó belsőépítészeti (fit-out) megbízások mellett több nagyobb generáltervezői munkánk is zajlik. Kereskedelmi, lakó-, irodaház és szálloda tervezések mellett vannak kisebb kulturális, közösségi középülettervezési megbízásaink is, amelyeket a jövőben szeretnénk még erősíteni. A zánkai munkán edződött és összecsiszolódtott tervezőcsapat új potenciált jelent a DVM group portfóliójában.